

ZO STUDNICE RODNEJ REČI

O pomenovaniach mince, peniaza, platidla ako prostriedku výmeny

ANNA RAMŠÁKOVÁ

Márnosť nad márnosť, všetko je márnosť?

Slovanské písomné pamiatky už od 11. storočia zaznamenávajú pomenovanie mince alebo štátom uznávaného platidla ako prostriedku výmeny výrazom *peniaz*, vychádzajúcim z predpokladanej praslovanskej podoby *penędzь*, ktorej zodpovedá v starej ruštine *penjazь*, v poľštine *pieniądz* či v bulharčine *penez*. Pôvod má asi v starohornonemeckom slove *pfenning* (Holub a Kopečný, 1952, s. 270; Machek, 1968, s. 443).

Zo všetkých synonym vyskytujúcich sa v slovenských nárečiach na označenie mince, zriedkavejšie bankovky je najrozšírenejšia práve lexéma *peniaz*. Slovník slovenských nárečí (ďalej SSN; II, 2006, s. 771) ju dokladá s celoslovenským výskytom, napr. *Tag mu tá dđiouka nakládla fšakovich peňazi* (Devičie, okr. Krupina); zo Skalice je doklad *Tento peňis pocházá ešče z dob Márije Terézije a je zlatí*; z východoslovenských (ďalej vslov.) nárečí zastupujú príslušnú lexému doklady: *Za viňčovaňe dostavaľi zme po peňazu* (Studenec, okr. Levoča); *Našol som šumni peňež* (Petrovany, okr. Prešov). Maskulínom *peniaz* sa takisto pomenúva istá suma peňazí. Túto skutočnosť dokumentujú publikované doklady v SSN zo stredného (ďalej stred.) i západného (ďalej záp.) Slovenska: *Ťisícka je pre každ'ího pekňi peňias* (Králiky, okr. Banská Bystrica); *Tech časiech, kod ňímau človek š čoho peňia ziaťi, daľi zme sa prasačke držaťi* (Čelovce, okr. Modrý Kameň); z Gemera: *Pre mne je aj sto korún veľkí penez* (Revúca); z okr. Trenčín: *O každí grož bula núdza a penás sa potreboval* (Dolná Súča); z okr. Malacky:

Príspevok vznikol v rámci riešenia projektu VEGA 2/0105/14 Slovník slovenských nárečí.

Prodával role a lepší gazdové to kupovali aj za malí peňís (Láb) a z Lančára (okr. Piešťany): *Lebo aj mi zme dostali tú korunu, voláki ten penás*.

Celoslovensky najpoužívanejšou nárečovou formou na označenie pladidla ako prostriedku výmeny je však plurálová podoba maskulína *peniaz* – *peniaze*. Túto skutočnosť SSN dokladá výpoveďami: *Chmotor mi potom tie peňaze poičau* (Dolná Lehota, okr. Dolný Kubín); *Pán im dau peňiaze a za to si ženi kúpili cukriki a chlapi dačo na vipiťie* (Veľká Maňa, okr. Vrábľa); *Mám doma veľie peňazi* (Klenovec, okr. Rimavská Sobota); *Neskáj robíme len za penáze* (Vaďovce, okr. Myjava); *Nemali penez na drevo ľudé* (Ružindol, okr. Trnava); *Teho staršího voua sem prodau za peňize* (Jablonové, okr. Malacky); *Ta to braldijan ľem furd mušel mac peňeži* (Buglovce, okr. Levoča); *Ostal bes peňeš* (Okrúhle, okr. Giraltovce); *F pondzeleg zme išli i mi do Košic považidz ul'e a po peňeži* (Rozhanovce, okr. Košice). Používanie singulárovej i plurálovej podoby tohto substantíva sa v rovnakej funkcii ujalo aj v spisovnej variete slovenského jazyka.

Ak niekoho dobre poznáme, neraz o ňom povieme: *Poznám ho jak starí peňís* (Brodské, okr. Skalica). O niekom, kto sedí nepohnuto a ticho, môžeme povedať, že *sedí ani peť penezí* (Revúca). A ak niekto povie, že *zlí peňás sa nigdi nestratí* (Krivá, okr. Dolný Kubín), svojím tvrdením vystríha partnera v rozhovore, aby nečakal, že zlo rýchlo zanikne. Konštatovaním z Trenčianskej Závady, že *doma na penás taško prišiel*, sa „hovori“, že v domácom prostredí človek ťažko a zriedka zarobil peniaze. Výpoveď *Ist'e bud'e aj pri peňiazach* (Veľké Bielice, okr. Topoľčany) nás utvrdzuje v tom, že niekto má zaiste peniaze. Pestrá obraznosť súvisiaca s peniazmi často vychádzala z toho, čo v minulosti obklopovalo roľníka. Dôkazom sú frazeologické jednotky poukazujúce na skutočnosť, že niekto má veľmi veľa peňazi, napr.: *Má peňazi aňi šert p'leve* (Kociha, okr. Rimavská Sobota), *Má penazi jak plév* (Lukáčovce, okr. Hlohovec), *Peñez má jak plev, jak šupek* (Brodské, okr. Skalica), *Ludé majú peňes jag hnoja, jak želes, jag hoven* (Skalica). Aj na východnom (ďalej vých.) Slovensku povedia, že *ma peñez jak p'levi* (Vranov). Ibaže o niekom, kto nemá peniaze, môžu používatelia slovenských nárečí povedať, že *má doma toľo peňazi jáko žit sviň* (Krivá, okr. Dolný Kubín) alebo *má peñez jag žaba chupóv* (Bošáca, okr. Trenčín).

O niekom, kto ľahko získava peniaze, možno povedať, že *peňaze sa mu koťia* (Rimavská Píla, okr. Rimavská Sobota). O ťažko zarobených penia-

zoch často naši predkovia hovorili (a dodnes sa hovoria), že sú to *tvrdé peňize* (Brodské, okr. Skalica). Kto chce rýchlo a nečestne získať peniaze, môže o sebe počuť, že *peňezi nahaňa do miškou* (Sobrance). O lakomcovi, ktorý ťažko vydáva peniaze, v Markušovciach (okr. Spišská Nová Ves) istý informátor povedal: *Kabat f skure, peňezi jag v rure a placidz nema chto*. Kto je však skutočne veľmi lakomý, môže o sebe počuť (napr. v Gemeri), že *za peňaze si aj dušu predá, za peňaze puojďe aj do pekla* (Rimavská Píla, okr. Rimavská Sobota). O tom, že sa neoplatí byť lakomý, svedčia nárečové doklady: *Peneze budu, a mi nebudemo* (Ratková, okr. Revúca) a *Peňezi buli aj budu, ale mi nebudzeme* (Sobrance). Často sa stáva, že majetný človek nemá núdzu o spoločnosť. Túto overenú a stále sa opakujúcu skutočnosť dokazuje doklad z Bošáče (okr. Trenčín): *Chto má peňaze, kamarádov lachko nájdě*. Nuž a o kvalite „ľahko nájdených kamarátov“ písať radšej nebudeme.

V súčasnosti už nie je všeobecne známe lexikalizované spojenie *penias ot komína* (Brestovec, okr. Myjava) označujúce poplatok, ktorý sa dával kominárovi na Juraja a na Michala. Takisto už zrejme nebudeme počuť ustálené spojenie *tižňovo peňezi* (Sobrance), ktoré označuje týždňový zárobok.

Nositelia slovenských dialektov slovom *koruna* (SSN I, 1994, s. 832) obyčajne pomenúvajú jednotku našej donedávna platnej meny, napr.: *Dva páre barancou stáli tak štiri zlatki – osem korún* (Detva, okr. Zvolen); *Potom zme toho kočiša počastovali a dali lebo tri koruni, lebo päť korún, to mu bola zásluha* (Lišov, okr. Krupina); *Šaže dnes kúpíž za korunu?* (Rochovce, okr. Rožňava); *Korunu zme (drevorubači) mali od rezu* (Dolná Súča, okr. Trenčín); *Skladali zme se po dvacedz i po jednej koruňe* (Nižná Šebastová, okr. Prešov); *Za jedno višivaňe, co som na košuľu višivala, osem koruni placeli* (Sokoľ, okr. Košice); *A ja dostanu sto koruni* (Sobrance).

O tom, že na život človek potrebuje peniaze, hovorí záznam zo Zádubnia (okr. Žilina), že *ždi sa tá koruna zejdze, a z vých. Slovenska, že korunu trebalo* (Kokšov-Bakša, okr. Košice), *korunu fšadzi trebalo* (Vranov). Skutočnosť, že v minulosti boli peniaze vzácne, potvrdzuje výpoveď: *Tedi sa hledala koruna* (Láb, okr. Malacky). A že ich často bolo veľmi málo, o tom vypovedá nárečový doklad z obce Úbrež v okr. Sobrance: *Korunou bars tag ľem bulo nacenko*. Človek musí pracovať, aby získal peniaze, o tom niet pochyb. Ale o tom, že ich neraz bolo ťažké zarobiť, svedčia doklady: *Robice, ale koruna ňet* (Kokšov-Bakša, okr. Košice); *Skadzi bulo vžac*

korunu? (Janov, okr. Prešov); *Inádz neprišla koruna do domu, len čo si utržil* (Viničné, okr. Modra).

Význam „peniaz, resp. peniaze všeobecne“ vo všetkých slovenských nárečiach vyjadruje najmä deminutívna forma *korunka*, obvyčajne používaná v plurálovej podobe, napr.: *Nuž aľe keca tie korunki treba, len misíme it'* (Liptovské Kľačany, okr. Liptovský Mikuláš); *Šporuj si korunki, budú ci zapotrebi!* (Brestovany, okr. Trnava); *Človek te korunki zarobil a še sam zodrel* (Smižany, okr. Spišská Nová Ves); *Korunki ňebulo, ta znace, jak to še žilo* (Kokšov-Bakša, okr. Košice).

Výskyt expresívnych foriem *peňazivo* i *peňazstvo* v stredoslovenských (ďalej strsllov.) a vslov. nárečiach potvrdzuje SSN (II, 2006, s. 770) nasledujúcimi vetnými dokladmi: *To je peňastva!* (Zvolenská Slatina, okr. Zvolen); *Tá má penestva!* (Kameňany, okr. Revúca); *Potal'ujce še poradňe medzi sebu s tim peňživom!* (Spišské Podhradie, okr. Levoča); *Bulo tam šickeho, statku, ľachoh i peňeživa hruza* (Hrabkov, okr. Prešov); *Tam jest vera peňastva, bo stari i stara našporovaľi* (Babin Potok, okr. Sabinov); *Mi maľi peňastva!* (Čemerné, okr. Vranov).

Neutrá *peňazstvo* i *peniazstvo* zachytili autori Slovníka slovenského jazyka (1959 – 1968) a dokladajú ich aj súčasné kodifikačné príručky.

SSN (I, 1994, s. 515) z územia strsllov. a západoslovenských (ďalej zsllov.) dialektov dokladá vo význame „peniaz, resp. peniaze všeobecne“ aj zastaraný výraz *groš*: *Šanuj si groše, budež ich potrebuvat'!* (Bodorová, okr. Martin); *S toho sa najskorej dau grož zohnat'* (Horná Mičiná, okr. Banská Bystrica); *Aj bi son si kúpeu, ale ňemán groše* (Návojovce, okr. Topoľčany); *Idú hodi, a já bez groša!* (Brestovany, okr. Trnava). Lexéma *groš* však vo všetkých slovenských nárečiach označovala aj drobnejší peniaz starej meny či drobný peniaz vôbec: *Volakedi malé dzita ked bolo vistreté, ludé dávali mu do ruki groš* (Ružindol, okr. Trnava); *pár groši* (Stožok, okr. Zvolen); *dvacedz grošoch* (Veľký Šariš, okr. Prešov).

Aj výraz *grajciar* (SSN I, 1994, s. 505) je staršia lexéma označujúca tak peniaz všeobecne, ako aj drobný peniaz. Porovnaj: *Posielali po pár tíh grajciarov* (Likavka, okr. Ružomberok); *F kapselki nič, jesti son kceu, grajčare ňemán* (Málinec, okr. Lučenec); *Stálo to pár grajcarí, ten ľévníček* (Brestovany, okr. Trnava); *Stracila son grajcare, preto som niž nekúpila* (Šípkové, okr. Piešťany); *Kebi ja mal grajcare, ta bim kupil* (Sabinov). Prvotne

toto maskulínium označovalo čiastkovú peňažnú jednotku v Rakúsko-Uhorsku. Porovnaj: *Ňeviem, či to bou grajciar, či to bou filier* (Nižná Boca, okr. Liptovský Mikuláš); *To starí naši spomínali grajciare, zlatke* (Devičie, okr. Krupina); *Jej son si kúpeu za grajcár dobrouo chleba* (Turíčky, okr. Lučenec); *Za Rakúska zme počítali na grajciare* (Návojevce, okr. Topoľčany); *Tak sem virobil na tuden še zlatích šezdesád grajcarú* (Dúbravka, okr. Bratislava); *To bolo decové, po štiri grajcare boli tí flaščički* (Brestovany, okr. Trnava); *Verdunek pálena stáv tri grajcare pret prvú vojnu* (Malé Zálužie, okr. Nitra); *Grajcar mal napisane „dve“* (Dlhá Lúka, okr. Bardejov).

Ľudská životná skúsenosť, jazyková i komunikačná kompetencia človeka sa opäť pretavila do bohatej frazeológie aj pri pomenovaní *groš*. Napr. spojenia *smrdí grošom* (Martin), *smrdží za grošom* (Revúcka Lehota, Revúca) vypovedajú o skutočnosti, že dotyčný človek nemá peniaze. O tom, že šikovnosť prináša úžitok, hovorí príslovie z Lukáčoviec (okr. Hlohovec): *Čo figel, to groš* a z Prievidze: *Čo figel, to groš – vie každy loptos!* Múdrosť človeka overenú skúsenosťou v sebe nesie tiež výpoveď: *Netreba šetko brad' za hotoví groš* (Mošovce, okr. Martin), teda netreba všetkému veriť. Fakt, že ľahkovážnik sa neraz usiluje figľom vykrútiť zo zodpovednosti, potvrdzuje nárečový doklad z Jasenovej (z okr. Dolný Kubín): *Dobrá víhovorka stojí groš*. Ak je niekto lakomý, možno o ňom eufemisticky povedať, že je *zdržanliví na groš* (Brestovany, okr. Trnava).

Rovnako i deminutívne formy *grajciarik* a *grajciarček* dokladá SSN (I, 1994, s. 505): *Chodila som bosá, grajciarik som si sáňala a teraz nemám nič* (Nižná Boca, okr. Liptovský Mikuláš); *Grajcárka v dome nemali* (Rovňany, okr. Lučenec); *Dajte nán grajcarčeg lebo dva, šag ván to pambenko požehná* (Brestovany, okr. Trnava).

Na rozsah fungovania lexém *groš* i *grajciar* v slovenských nárečiach ukazujú i takéto frazémy: *je ako za groš psiča* (Pukanec, okr. Levice), *je ako za groš prasa* (Rimavská Píla, okr. Rimavská Sobota) – malý, neveľa hoden; *drž groš, abi ci grajcar neutékél* (Bošáca, okr. Trenčín) – váž si aj malý peniaz; *vizerá ani za groš žemlik* (Rochovce, okr. Rožňava) – biedne; *drží sa jag za groš prasa* (Lukáčovce, okr. Hlohovec) – je bezdôvodne namyselný; *ňedaŭ bi ho aňi za d'eraví groš* (Rimavská Píla, okr. Rimavská Sobota) – ironicky myslené „vôbec mu na ňom nezáleží“. Komu neverí obyvateľ spomínanej Rimavskej Píly, tomu môže povedať: *Za tvojo sľubi nedám aňi*

zlámaní grajciar. Ak by sme boli v Dlhej Lúke (v okr. Bardejov), o nestaťom človeku by sme mohli počuť, že *ňima aňi za grajcar poclivosci*. V Studenci (okr. Levoča) by sa o človeku, ktorý sa neodôvodnene vystatuje, povedalo: *Rozrucuje še jag dva grajcare v miešku*. Neraz sme sa i my sami presvedčili, že niktošovi sa nič nestane, lebo *plany grajcar še ňigda ňestraci* (Humenné). Viaceré z uvedených frazeologických jednotiek sa však pomaly vytrácajú z povedomia súčasných nositeľov slovenských dialektov.

Zastarané nárečové pomenovanie *pikuľa* SSN (II, 2006, s. 793) dokladá význam „drobný peniaz“ z Bošáca (v okr. Trenčín): *Šetko utracil, ňeostalo mu aňi pikule*. V turčianskych a zsl. nárečiach bola známa lexéma *finda* (SSN I, 1994, s. 449), ktorá označuje peniaz malej hodnoty, pol grajciara. Porovnaj: *Kebi ta to len findu koštovalo, neból biz dokopál* (Brezová p. Bradlom, okr. Myjava); *Ftedi taká bieda bola, že ľudé dávali findi do zvončeka* (Stará Turá, okr. Nové Mesto n. Váhom). A ak si sebakritický Martinčan uvedomil, že konal nerozvážne a nemá nič, mohol už len smutne skonštatovať: *Ňevedeŭ som, čuo robiť s peňiazami, teraz mám findu*.

Drobná vec malej hodnoty (napr. peniaz) môže byť v slovenských dialektoch označovaná lexémami *drobné* a *drobný* s celoslovenským výskytom: *Ňemám drobné* (Veľké Bielice, okr. Topoľčany); *Veľké (peniaze) sa minuli a drobníh ňeňi* (Bošáca, okr. Trenčín); *Zvončeku bívali samé drobné* (Brestovany, okr. Trnava); *Pohladaj voláki drobní a daj mu za vinšuvánie!* (Bučany, okr. Hlohovec); *Zhľedoval po kešeňah drobne* (Dlhá Lúka, okr. Bardejov). Pre úplnosť, v súvislosti s doloženými odvodeninami slovtvorného základu *drob-* SSN (I, 1994, s. 393 – 394) zachytáva maskulínium *drobniak*, ktoré označuje drobný peniaz, napr. *drobňák* z Veličnej (okr. Dolný Kubín).

Starý drobný peniaz malej hodnoty pomenovaný lexémou *grešľa* SSN (I, 1994, s. 509) dokumentuje frazémou z Mošoviec (okr. Martin): *To je ňie hodno aňi zlámanú grešľu* s významom „je to bez hodnoty“. A ak niečo stratilo hodnotu, v Bošáci (okr. Trenčín) povedali: *Za to židág aňi grešle ňedá*.

Zo zastaraných nárečových výrazov možno uviesť aj lexému *pengov* (SSN II, 2006, s. 771), ktorá označuje starý peniaz maďarskej meny a ktorú máme doloženú z vých. časti nášho územia: *Za toti pengovi mušelam jim špivac* (Sobrance); *Tedi išče pengevi buli, teras forintí* (Veľký Kazimír, okr. Trebišov). Lexému *babka*, ktorou sa pomenúval starý uhorský peniaz malej

hodnoty, SSN (I, 1994, s. 79, heslo *babka*²) uvádza aj v pestrých frazeologických spojeniach. Význam „nemať nič“ v sebe nesú výpovede: *Kúpiv bi som si dačo, ale ňenam aňi len bapku* z Hliníka n. Hronom (okr. Nová Baňa) a *Aňi bapki zme ňemali, a jesc še chcelo* z Janova (okr. Prešov). Ak niekto kúpil niečo lacno, môžeme o ňom povedať: *Doštau to za bapku* (Trenčianska Závada, okr. Trenčín). A *chto sa g bapce narodzil, ge zlace ňepride* (Bošáca, okr. Trenčín), ten zostane nemajetný. Je však pravda, že aj z mála možno ušetriť. O tom je staré známe porekadlo *bapka g bapce, budú kapce* (Prievidza).

Na vých. Slovensku poznajú zase zastaranú nárečovú lexému *dudok* (SSN I, 1994, s. 404, *dudok*²) s významom „drobný peniaz starej meny, grajciar“: *Dudek, to stare ľudze volali grajcar* (Dlhá Lúka, okr. Bardejov) a na časti záp. i stred. Slovenska v expresívnom význame „peniaz vôbec“: *Aňi ňeveđu, ako sa mu dutki roskotúľali* (Mošovce, okr. Martin); *Nemá dutkón* (Bošáca, okr. Trenčín). Zastarané nárečové slovo *fifka* (SSN I, 1994, s. 447), označujúce niekdajší peniaz malej hodnoty, groš, je známe v Hlbokom (okr. Senica). Na Orave túto lexému poznajú aj ako súčasť frazémy *dám ti fifku!* (Horná Lehota, okr. Dolný Kubín) s významom „nedám ti nič“. Zo súboru nárečových synonym pomenúvajúcich starý peniaz vyberáme aj zastaranú lexému *červenák* (SSN I, 1994, s. 253) s presným výkladom významu „starý medený peniaz, červenec“, zachytenú v Mošovciach (okr. Martin) a Koniarovciach (okr. Topoľčany). Napokon lexéma *pätka* mala význam „peniaz hodnoty päť zlatých“. V ňom je doložená z Jablonového (okr. Malacky): *Kosír biu za širákem a pietka ftegezi*; z Veľkého Rovného (okr. Bytča) zvukový variant *patka*, z Brodského (okr. Skalica) *pietka* a hláskoslovný variant *piatka* z Udavského (okr. Humenné). Pomenovanie takisto označovalo peniaz s hodnotou päť korún.

Medzi zriedkavejšie nárečové výrazy označujúce peniaz a peniaze všeobecne patrí expresívne maskulínium *fuk* (SSN I, 1994, s. 465), obyčajne používané v plurálovej forme, doložené v strsl. dialektoch: *Už aňi fuka ňemám* (Košťany n. Turcom, okr. Martin); z okr. Banská Bystrica *Po cestě son sa vitroviiu, tak som ňemau aňi fuka* (Môlča); *Ten má fuke, muože pána strúhat* (Staré Hory).

Označenie papierového peniaza slovom *bankovka* poznajú aj slovenské nárečia. SSN (I, 1994, s. 94) ho dokumentuje v spišských, abovských i šarišských nárečiach: *Za čižmi bulo treba dac calu bankufku* (Studeneč, okr.

Levoča); *Buľi i dobre koňe na jarmoku, buľi i take, co staľi tristo bankovki* (Kokšov-Bakša, okr. Košice); *Ňid ňijakej pomoci, dva bankufki pokuta* (Krivany, okr. Sabinov).

Zaujímavá je aj nárečová forma *ceduľa*, ktorá sa vo význame „papierový peniaz“ uplatnila v gemerských dialektoch: *F pudiláru vara bulo hodne tich cedula* (Brusník, okr. Revúca).

Hotové peniaze, peniaze v hotovosti, sú v slovenských nárečiach označované rovnako aj synonymami *hotové*, napr. *Žijú z hotovieho* (Nižná, okr. Trstená); *Kúsok poľa zme si kúpili za hotovuo a na dom zme si požičali z banki* (Ležiachov, okr. Martin), a *hotovka*: *Má hodne hotouki* (Necpaly, okr. Martin); *Ket še vidavala, ta její brad hotufku vicaloval* (Ĥrabkov, okr. Prešov). So slovotvorným základom *hotov-* SSN registruje aj odvodeninu *hotovosť* s významom „peniaze pripravené na platenie“: *Celú hotovoz zmo dali na doktora* (Kociha, okr. Rimavská Sobota); *Už má v hotovosti sto korún* (Horná Lehota, okr. Dolný Kubín).

Lexémou *mamona* (SSN II, 2006, s. 119) označujúcou bohatstvo uzavrieme prehľad nárečových lexém označujúcich peniaze, dostupných v publikovanom Slovníku slovenských nárečí (I, 1994 a II, 2006). Ukazuje sa, že ako je svet svetom, ani ľudia 21. storočia sa dostatočne nepoučili z minulých skúseností predkov a aktuálne sú aj nasledujúce výpovede: *Iba za mamonou sa žeňie* (Kociha, okr. Rimavská Sobota); *Žije len tej mamone* (Bobrovec, okr. Liptovský Mikuláš); *Za tú mamonu bi aj krk dav* (Lukáčovce, okr. Hlohovec).

O bohatstve písala Aneta Košková v príspevku *Peniaze, peniaze, kto ich má!* (Kultúra slova, 2000, roč. 34, č. 4, s. 217 – 222; Zo studnice rodnej reči, 2005, s. 258 – 263), o chudobe Ľubica Dvornická v texte *Chudobná ma mati mala* (Kultúra slova, 2000, roč. 34, č. 1, s. 20 – 26; Zo studnice rodnej reči, 2005, s. 264 – 269). A o tom, že i v minulosti si mohol niekto niečo vziať na úver či dlh, si môžete prečítať v texte Ivety Valentovej *Na veru ci nedajú, zeber si penáze!* (Kultúra slova, 2003, roč. 37, č. 4, s. 216 – 221; Zo studnice rodnej reči 2, 2014, s. 357 – 361).